

Bericht van de voorzitter

Beste collega's en vrienden,

Het is mij een genoegen mij na enkele zeer drukke maanden weer tot u te kunnen richten. Hier volgt een kort overzicht van enkele kernactiviteiten van de Association.

EDTNA/ ERCA-conferentie in Florence

Ik wil graag iedereen bedanken die in september heeft deelgenomen aan de Annual International Conference in Florence. Er waren ongeveer 2.200 afgevaardigden aanwezig en het evenement werd door de leden, de afgevaardigden en de industrie positief ontvangen. Een speciaal dankwoord gaat uit naar Martin Gerrish, voorzitter van de Scientific Programme Committee, Marisa Pegoraro en haar Local Organising Committee, ons uitstekende sprekerspanel, de organisatoren van de conferentie en alle overige actieve vrijwilligers die een bijdrage hebben geleverd aan de inhoud, de conferenties, de algemene organisatie en de promotie van dit evenement. Dit was het eerste jaar dat wij een seminar over CKD (Chronic Kidney Disease) hebben georganiseerd en dit initiatief bleek erg succesvol te zijn geweest. Onze hartelijke dank gaat uit naar Maria Cruz Casal en de andere leden van de CKD Interest Group voor hun grote inzet voor dit geweldige initiatief.

Relaties met de industrie

Wij hebben een uitstekende feedback

ontvangen van de bedrijven die dit jaar hebben deelgenomen en steun hebben geboden aan de conferentie. Er werden 3 voortreffelijke Corporate Education Sessions georganiseerd die werden gesponsord door: Astellas, Nipro en Amgen. Wij zijn van plan de goede contacten die met de industrie konden worden gelegd, ook in de toekomst te behouden. Voor de komende maanden zijn twee follow-upbijeenkomsten gepland.

In november zullen wij een tweede bijeenkomst van de Industry Advisory Board in Kopenhagen (Denemarken) organiseren. In januari organiseren wij in Praag (Tsjechische Republiek) een bijeenkomst voor de locatieselectie.

EDTNA/ ERCA-conferentie in Praag

Volgend jaar willen wij de International Conference in Praag (Tsjechische Republiek) organiseren. Het doet ons genoegen u te kunnen meedelen dat er al grote interesse bestaat vanuit de industrie voor dit evenement. Aanvullende informatie hierover zal binnenkort op onze website worden gepubliceerd.

Nieuw secretariaat

De Executive Committee heeft besloten om het contract met MCI, de organisatie die gedurende de afgelopen 3 jaar verantwoordelijk was voor het management van EDTNA/ ERCA, te beëindigen. Sinds 1 oktober beschikken wij over een nieuw secretariaat met nieuwe medewerkers. Wij zullen in onze nieuwe structuur ook actieve vrijwilligers betrekken. De contactgegevens van het nieuwe secretariaat:

EDTNA/ ERCA Secretariaat
Flüelstrasse 47
Postfach 578
CH-8047 Zürich, Zwitserland
Tel.: + 41 43 336 29 50
Fax : + 41 43 336 29 51
secretariat@edtnaerca.org

Thomas Fricker, Main Secretary
Tel.: +41 43 336 29 50
E-mail: thomas.fricker@edtnaerca.org

Nicole Grütter, Secretary
Tel.: +41 43 336 29 50
E-mail: secretariat@edtnaerca.org

Kurt Meister, Secretariat Management and Bookkeeping
Tel.: + 41 43 336 29 53
E-mail: kurt.meister@edtnaerca.org

Alois Gorke, coördinatie conferentie en financiën
Tel.: + 41 43 336 29 52
E-mail: alois.gorke@edtnaerca.org

André Stragier, ledenadministratie
Tel.: + 41 43 336 29 50
E-mail: andre.stragier@edtnaerca.org

De naam van de website (www.edtnaerca.org) blijft ongewijzigd.

Samenwerking voor publicaties met uitgeverij Wiley-Blackwell

Met veel genoegen mag ik u mededelen dat wij een publicatieovereenkomst hebben getekend met de uitgeverij Wiley-Blackwell voor het beheer van de uitgave, verkoop en marketing van het tijdschrift Journal of Renal Care®. Wiley-Blackwell is één van de toonaangevende uitgeverijen voor verenigingen op het gebied van verpleging en gezondheidszorg en publiceert ruim 50 tijdschriften op alle gebieden van verpleging en gezondheidszorg; van de klinische praktijk tot onderzoek. Zij zullen ons tijdschrift een tot nu toe ongekende marktbekendheid bieden en nemen jaarlijks deel aan meer dan 200 internationale conferenties over verpleging en gezondheidszorg. Bovendien zijn zij aanwezig tijdens kleine, gespecialiseerde conferenties en organiseren workshops en bijeenkomsten.

Cordelia Ashwanden, de redacteur van het tijdschrift, zal als hoofcontactpersoon tussen Wiley-Blackwell en EDTNA/ ERCA optreden. Het tijdschrift zal ook nu weer in het Engels worden gedrukt en gedistribueerd. Vertaalde exemplaren zijn (in Pdf-formaat) beschikbaar op www.edtnaerca.org.

Het was mij een genoegen de afgelopen maanden met u allen te mogen samenwerken. Via deze weg wil ik persoonlijk alle vrijwilligers bedanken die hun vrije tijd in EDTNA/ ERCA investeren. Aarzel niet om contact met mij op te nemen, wanneer bepaalde zaken niet duidelijk mochten zijn.

Jitka Pancirova
EDTNA/ ERCA-voorzitter 2006-2008
pancirova@volny.cz

Inhoud

Bericht van de voorzitter 1

Member Spotlight 2
Verslag van de conferentie in Florence
EHRICA – de volgende stappen

37th International Conference 3
EDTNA/ERCA News

4
De rol van Chronic Kidney Disease bij Global Cardiovascular Risk

**CKD-handboek –
nu verkrijgbaar
in diverse talen**

Het handboek "Chronic Kidney Disease (stages 1-3) A guide to Clinical Practice" is nu verkrijgbaar in het Engels, Spaans, Grieks, Turks, Hebreeuws, Tsjechisch en Portugees.

Neem voor een exemplaar contact op met het EDTNA/ ERCA Secretariaat.

Member Spotlight

Waltraud Küntzle

Lid van de Advisory board, EDTNA/ ERCA Life Time Member

Wanneer besloot u om lid te worden van EDTNA/ ERCA?

Ik ben in 1980 lid geworden, kort nadat ik met mijn werk op dialysegebied was begonnen.

Waarom besloot u om lid te worden?

Voordat ik werkzaam werd op het gebied van de nefrologie/ dialyse, had ik al 5 jaar in Frankrijk gewerkt en kwam ik tot de conclusie dat ik mijn kennis over vakinhoudelijke onderwerpen uit andere landen moest vergroten. Het gebrek aan een landelijk erkende gespecialiseerde opleiding op het gebied van dialyse en nefrologie in Duitsland was voor mij de drijfveer om mijn kennis in andere landen te vergroten.

Heeft EDTNA/ ERCA u geholpen in uw professionele loopbaan?

Absoluut. In mijn functie als voorzitter van de Core Curriculum Group en op een later tijdstip als lid en voorzitter van de Executive Committee, heb ik deskundigheid op diverse gebieden opgebouwd. Ook het Journal en wetenschappelijke onderzoeken vormden een belangrijke informatiebron voor mij.

U bent tijdens de conferentie in Florence onderscheiden als Life Time Member. Wat vindt u daarvan?

Ik voel mij vereerd. De uitreiking van de LTM-prijs is elk jaar weer een verrassing. Ik kon het bijna niet geloven toen mijn curriculum dit jaar tijdens de Annual General Meeting werd gepresenteerd. Het is beslist een belangrijke onderscheiding. Dit zou niet mogelijk zijn geweest zonder de steun van mijn collega vrijwilligers. Ik wil u bij deze nogmaals hartelijk danken.

Hoe zou u EDTNA/ ERCA bij niet-leden aanbevelen?

Iedereen die zijn kennis in bredere zin wil vergroten en toegang wil krijgen tot een grote groep professionals en een multidisciplinaire groep in Europa, zou lid moeten worden van EDTNA/ ERCA. Eenieder die belangstelling heeft voor persoonlijke, professionele groei en de vooruitgang van de zorg op het gebied van nierziekten, is bij EDTNA/ ERCA beslist aan het juiste adres.

Een succesvolle conferentie in Florence

De EDTNA/ ERCA 36th annual Conference in Florence (Italië) ontving een recordaantal referaten: 294 referaten uit 33 verschillende landen. Het conferentiethema van dit jaar luidde: "Caring together: managing the complications of chronic kidney disease".

Het seminar over Chronic Kidney Disease (CKD) was in 2007 een nieuw initiatief. De overkoepelende titel luidde: "Preventing and Managing the Progression of Chronic Kidney Diseases: stages 1 to 3". Talloze bekende sprekers verzorgden vele workshops om alle aspecten van Chronic Kidney Disease en een vroegtijdige behandeling te onderzoeken en te bespreken. De Interest Group van EDTNA/ ERCA CKD presenteerde het handboek "Chronic Kidney Disease - A Guide to Clinical Practice". Er werden exemplaren in het Engels, Spaans, Grieks, Turks en Portugees uitgedeeld en die door alle afgevaardigden positief werden ontvangen.

Tot de internationale gastsprekers behoorden:

- Prof. Francesco Locatelli die een plenaire lezing verzorgde, waarin hij terugblikt op 40 jaar nefrologie.
- Prof. Luisa Berardinelli en Prof. Franco Tesio behandelde de ontwikkelingen op het gebied van vasculaire toegang.
- Dr Giovanni Cappelli en Prof. Ingrid Ledebor bespraken waterbehandeling.

- Dr Gianfranco Guarnieri sprak over slechte voeding en voedingssupplementen bij nierpatiënten (gesponsord door Nutricia).

De Interest Groups van EDTNA/ ERCA presenteerden hun werk tijdens workshops of via papers. De Research Board presenteerde de laatste bevindingen over praktijkvergelijkingen in heel Europa. De Education Board presenteerde zijn meest recente projecten, waaronder veiligheid bij vasculaire toegang en gewelddadig gedrag bij patiënten met een nierziekte.

Tijdens de tentoonstelling van de industrie kregen de afgevaardigden de kans om kennis te maken met de nieuwste producten. Dankzij de steun van de industrie konden workshops en corporate education sessions worden gesponsord en georganiseerd.

EHRICA – de volgende stappen

De Spaanse Nursing Group for Hypertension and Cardiovascular Risk (EHRICA) heeft zich eindelijk tot een vereniging samengevoegd. Dit was geen kwestie van toeval.

Sinds de oprichting van de groep in 2002 onder auspiciën van de Spaanse Society of Hypertension/ Spanish League Against Hypertension (SEH/LELHA), hebben ruim 435 verpleegkundigen, werkzaam op diverse gebieden in de zorg (primaire zorg, gespecialiseerde hypertensie-afdelingen, endocrinologie, nefrologie, cardiologie, etc.), gezamenlijk verschillende onderzoeksprojecten ontwikkeld, diverse voorlichtingsactiviteiten voor patiënten en vakgenoten georganiseerd en contacten/ samenwerkingsverbanden opgebouwd met talloze andere zorgverenigingen. EDTNA/ ERCA is erg verheugd over haar succesvolle samenwerkingsverband met EHRICA. EHRICA organiseert jaarlijks twee belangrijke bijeenkomsten.

Tot de hoofddoelstellingen voor 2008 behoren:

- Vergroting van het ledenaantal;
- Deelname van verpleegkundigen aanmoedigen aan forums over hypertensie en cardiovasculaire onderwerpen;

- Deelname stimuleren aan bijscholingscursussen;
- Onderzoeksprojecten ontwikkelen die door verpleegkundigen kunnen worden uitgevoerd;
- Publicatie van de resultaten van deze projecten op congressen, wetenschappelijke bijeenkomsten en op internet;
- Het leggen van contacten met andere verenigingen met als doel de overdracht van kennis en expertise op verschillende zorggebieden.

EHRICA is toegankelijk voor alle professionals die in hun werk met hypertensie en cardiovasculaire risico's te maken hebben. Het lidmaatschap bedraagt € 30. Wanneer ook u een actieve rol wilt vervullen binnen deze enthousiaste vereniging, kunt u zich als lid opgeven via het betreffende aanmeldingsformulier. U vindt dit formulier op de website van EHRICA of neem contact op met:

Raquel Cañameque (Email: rcanamaque@plannermedia.com, Tel: +34 91787 03 00, Fax: +34 91 323 13 90).

Breng ook een bezoek aan www.ehrica.org of www.edtnaerca.org (pagina "Links").

Dien een referaat in voor de 37th EDTNA/ERCA International Conference (6-9 september 2008 - Praag, Tsjechische Republiek)

In heel Europa worden teams voor nierbehandeling geconfronteerd met dezelfde uitdagingen: de preventie of vertraging van

de voortgang van nierziekten, de verbetering van de zorgnormen, de vermindering van de bijwerkingen, de verbetering van de zorg, de verlaging van de kosten, de verhoging van de productiviteit en de uitvoering van onderzoek ter verbetering van de zorg voor een groeiend aantal patiënten met een nieraandoening. Deze innovaties en ontwikkelingen komen vaak tot stand in samenwerking met onze gewaardeerde partners uit de industrie.

Wij krijgen in ons dagelijks werk allemaal met dezelfde uitdagingen te maken op het gebied van personeelsbezetting, opleiding, training, werving en selectie, financiering, capaciteit en de implementatie van nieuwe ontwikkelingen. Door onze ontwikkelingen te delen, kunnen wij een brug slaan tussen theorie en praktijk en samen vooruitgang boeken en van elkaar leren.

Leden van het multidisciplinaire team en via corporate education sessions en ook onze partners uit de industrie worden van harte uitgenodigd om zich tijdens de 37e conferentie in Praag (Tsjechische Republiek) in 2008 bij internationaal vermaarde gastsprekers te voegen om hun kennis

te delen op het gebied van uitgebreide klinische ervaring, onderzoek, opleidingsprogramma's en ontwikkelingen. Het conferentiethema luidt: "Improving the quality of renal care in Europe: building a bridge between theory and practice".

De referaten die tijdens de conferentie worden gepresenteerd, dienen als thema te hebben: theorie omzetten in de praktijk. Voor 2008 kunnen referaten voor de volgende categorieën worden ingediend:

- Anemie
- Opleiding
- Acute hemodialyse
- Chronische hemodialyse
- Toegang tot hemodialyse
- Pediatrie
- Peritoneale dialyse
- Predialyse en chronische nierziekten
- Psychosociale zorg
- Kwaliteitsbeheer
- Voeding voor nierpatiënten
- Technologie
- Niertransplantatie
- Infectiebeheersing

Meer informatie en instructies zijn te vinden op de EDTNA/ ERCA-website. Hier kunnen ook referaten worden ingediend. Zie: www.edtnaerca.org. Referaten kunnen op de volgende manieren worden gepresenteerd:

- mondeling
- poster session
- via een korte mondelinge presentatie

EDTNA/ ERCA News – een nieuw formaat vanaf januari 2008

Vanaf januari 2008 maken de EDTNA/ERCA-leden kennis met het nieuwe formaat van hun driemaandelijkse nieuwsbrief. Het doel van de nieuwsbrief is om tijdig alle leden en de industrie over relevant nieuws van de Association aan te informeren.

EDTNA/ ERCA zal de kwaliteit van de nieuwsbrief voortdurend aanpassen en verbeteren om zo te kunnen voldoen aan de behoeften van de leden en om nieuws en reportages vanuit heel Europa te kunnen publiceren.

Het nieuwe formaat (8 pagina's) omvat up-to-date informatie over nierbehandeling vanuit de hele wereld en verschillende onderdelen over voorlichtende en interactieve deelname.

Om ervoor te zorgen dat de nieuwsbrief aan uw behoeften voldoet, vraagt de editor van de nieuwsbrief, Maria Cruz Casal, u om een aanvraag voor speciale onderwerpen in te dienen en suggesties aan te leveren voor toekomstige uitgaven. Uw suggesties zijn welkom!

Leden die artikelen aanleveren, zullen in de nieuwsbrief worden genoemd.

Neem voor aanvullende informatie of uw opmerkingen contact op met Maria Cruz Casal, mcruzcasal@ibertelecom.com).

Word een actief lid van EDTNA/ ERCA

Bent u toegewijd en enthousiast? Bent u op zoek naar een nieuwe uitdaging? Word dan lid van het vrijwilligersteam van EDTNA/ ERCA en word een actief lid binnen uw regio.

Doe mee met een enthousiaste groep vakmensen met actieve collega's uit heel Europa.

De volgende vacatures zijn momenteel beschikbaar:

- Key Member: Tsjechische Republiek, Denemarken, Noorwegen, Slovenië.
- Link Member: Finland, Polen, Polen.

Als u belangstelling hebt, stuur dan uw korte CV en sollicitatiebrief naar:

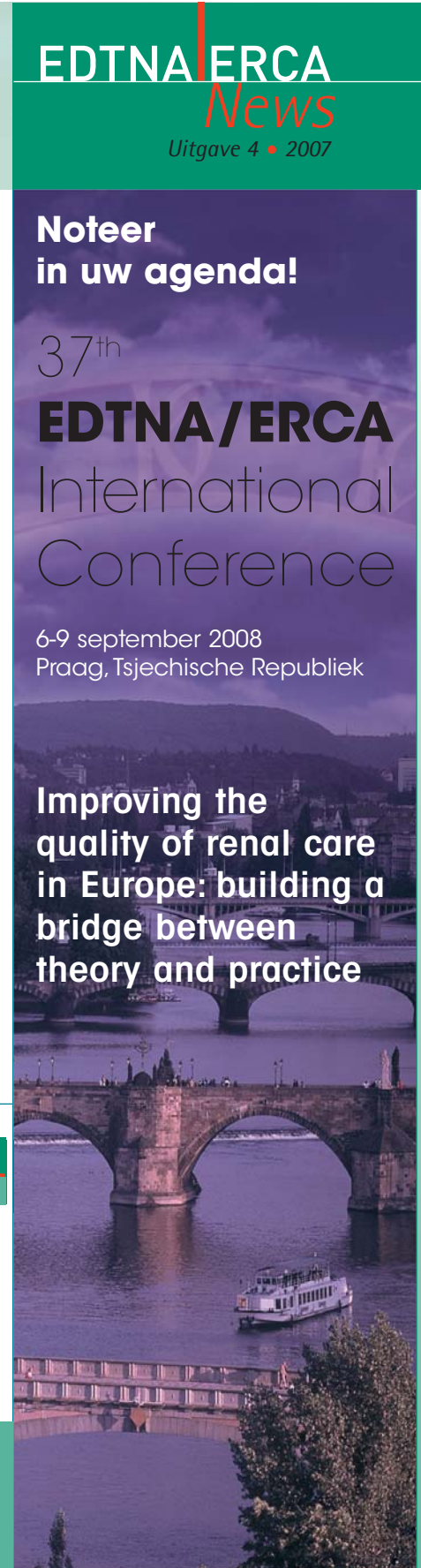
Elisheva Milo, voorzitter van de Nomination committee (e-mail: miloeli7@zahav.net.il)

Noteer in uw agenda!

37th EDTNA/ERCA International Conference

6-9 september 2008
Praag, Tsjechische Republiek

Improving the quality of renal care in Europe: building a bridge between theory and practice

**Sluitingsdatum van de inschrijving:
15 februari 2008**

Ga naar www.edtnaerca.org om uw referaat in te dienen.

De rol van Chronic Kidney Disease bij Global Cardiovascular Risk

Door Dr. Julian Segura, hypertensie-unit, afdeling nefrologie, Hospital 12 de Octubre. Madrid. Spanje (e-mail: hta@juliansegura.com)

Met de term Chronic Kidney Disease (CKD) wordt het ontstaan en het verloop van chronische nierfunctiestoornissen met verschillende oorzaak aangeduid.

Bij onderzoeken naar het effect van verschillende behandelingen op de ontwikkeling van de nierfunctie waren doorgaans patiënten betrokken met primaire nierziekten en/ of diabetische nefropathie in een vroeg of gevorderd stadium. De meeste patiënten hadden bij aanvang macroalbuminurie om te verzekeren dat een relatief korte vervolgerperiode (in de meeste gevallen 2 jaar) al voldoende was om onderscheid te kunnen maken tussen de geteste therapieën voor nierbescherming (zowel onderling als vergeleken met placebo).

In het geval van microalbuminurie was het voornaamste doel om deze parameter te wijzigen zonder rekening te houden met de ontwikkeling van de nierfunctie op grond van veranderingen in de serum creatinewaarde of de geschatte glomerulusfiltratiesnelheid (GFR).

In de huidige internationale richtlijnen met betrekking tot arteriële hypertensie worden microalbuminurie, verhoogde serum creatinine-waarden en de aanwezigheid van een verlaagde waarde van de geschatte GFR (eGFR) beschouwd als belangrijke cardiovasculaire (CV) risicofactoren die een groot risico vormen bovenop andere CV-risicofactoren. Feitelijk behoren patiënten die terminale nierinsufficiëntie (End Stage Renal Disease - ESRD) ontwikkelen tot een minderheid binnen de groep individuele personen die verschillende vormen van CKD ontwikkelen. Zij zouden kunnen worden beschouwd als overlevers, aangezien CV-ziekten verantwoordelijk zijn voor het overlijden van het overgrote deel van patiënten met CKD voordat zij ESRD ontwikkelen. Het feit dat CKD- en CV-ziekten zo nauw met elkaar samenhangen, heeft de belangstelling gewekt voor onderzoek naar de ontwikkeling van de nierfunctie bij patiënten met hypertensie, hartfalen (HF) en post-myocardiaal infarct (MI). Deze belangstelling is volkomen terecht, aangezien voor al deze situaties geldt dat een verandering van de nierfunctie een voorspellende factor vormt voor het ontstaan van CV-events of overlijden. Vanaf het eerste stadium dient CKD dan ook te worden beschouwd als een groot aanvullend CV-risico voor elke willekeurige hypertensiepatiënt en elke willekeurige patiënt die lijdt aan een vergevorderde cardiovasculaire aandoening.

Voor de vermindering van CV-events binnen de CKD-populatie is de implementatie vereist van effectieve integrale therapeutische interventies die tegelijkertijd de nieren en het cardiovasculaire systeem beschermen. Deze interventies moeten

worden geïmplementeerd vanaf het vroegste stadium van CKD en de handhaving van een strikte bloeddrukcontrole staat bovenaan de lijst van zaken die noodzakelijk zijn voor elke patiënte met een verhoogd Global CV, mits de bloeddruk aantoonbaar is verhoogd.

De nier speelt een sleutelrol bij de controle van de bloeddruk en een nierfunctiestoornis leidt doorgaans tot het ontstaan van arteriële hypertensie. Bijgevolg kan een verhoogde bloeddruk zowel de oorzaak als het gevolg zijn van CKD en zal deze bijdragen aan een ongunstige prognose voor de nierfunctie en CV. Tot de aan hypertensie gerelateerde mechanismen die bij de progressie van CKD horen, behoren the systemische bloeddrukwaarde, de directe bloeddruktransmissie naar de microvasculatuur en glomeruli van de nier, en tevens lokale factoren die afhankelijk zijn van de aanwezigheid van andere ziekten, zoals diabetes of primaire glomerulonefritis, die op zichzelf al progressieve nierschade kunnen veroorzaken, zelfs als er geen sprake is van een verhoogde bloeddruk. Een verhoogde bloeddruk en de hoeveelheid albumine in de urine zijn de twee belangrijkste factoren ter bevordering van de progressie van de nierziekte tot het ontstaan van ESRD.

De bescherming van de nier door antihypertensieve middelen hangt af van hun vermogen om de systemische bloeddruk te verlagen en tevens van hun specifieke effecten op de renale hemodynamiek. Dit effect zou de intraglomerulaire druk positief of negatief kunnen beïnvloeden door de bevordering van de transmissie van een ongecontroleerde systemische bloeddruk waarvan, zoals we weten, sprake is bij veel CKD-patiënten, zelfs als zij worden behandeld en/ of door het effect van het openen of sluiten van de efferente arteriola. In een recent gepubliceerde meta-analyse van 11 gerandomiseerde gecontroleerde onderzoeken werden de effecten van de systolische bloeddruk (SBP) op de nierfunctie onderzocht bij 1860 patiënten met niet-diabetische nierziekte. Men stelde vast dat bij een SBP tussen 110 en 129 mmHg sprake is van een lager risico op een progressieve nierziekte. Een hogere SBP-waarde werd geassocieerd met een plotseling verhoogd risico op een nierziekte, ongeacht het gebruikte medicijn. SBP-waarden van <110 mmHg werden interessant genoeg geassocieerd met een verhoogd nierrisico. Dit komt overeen met het potentieel negatief effect op de nier dat ontstaat door een drastische verlaging van de nier-perfusiedruk als de vasculatuur van de nier heeft geleden onder de gevolgen van een langdurig verhoogde bloeddruk en zich nefrosclerose heeft ontwikkeld. Ongeacht de bloeddrukwaarde

bleken antihypertensieve medicijnen met een Angiotensine Converting Enzyme remmer (ACEi) werkzamer dan behandelingen zonder deze remmer voor de vertraging van de progressie van niet-diabetische nierziekten.

Er kan dus worden geconcludeerd dat de verlaging van de bloeddruk een duidelijke renoprotectieve werking heeft, ongeacht het gebruikte medicijn, bij zowel diabetische als niet-diabetische nierziekten. Een strikte bloeddrukcontrole, ongeacht hoe deze wordt verkregen, kan tevens samengaan met een belangrijk antiproteinurisch effect.

Evenementenkalender

- ▶ **VII Conference EHRICA (Asociación Española de Enfermería de Hipertensión y Riesgo Cardiovascular)**
 3 - 4 April 2008
 Valencia, Spanje
- ▶ **5th World Congress on Prevention of Diabetes and its Complications**
 1 - 4 Juni 2008
 Helsinki, Finland
- ▶ **37th EDTNA/ERCA International Conference**
 6-9 September 2008
 Praag, Tsjechische Republiek

Caring together

EDTNA/ERCA News wordt uitgegeven door: EDTNA/ERCA Secretariat

Flüelastrasse 47, Postfach 57,
 CH 8047 Zürich, Switzerland
 Tel: + 41 43 336 29 50
 Fax: + 41 43 336 29 51
 E-mail: info@edtnerca.org

www.edtnerca.org

Hebt u informatie voor de volgende uitgave?
 Stuur uw artikelen en foto's dan naar
 Maria Cruz Casal, Editor,
 (e-mail: macruzcasal@ibertelecom.com).